

Kildebakken, Everdrup

Rapport for forundersøgelse forud for bebyggelse

J.nr. NÆM 2007:118, KUAS 2003-2123-1563

05.02.04 Everdrup sogn, Bårse herred, tidl. Præstø Amt.
Lokalplan 3. B2 Everdrup

Ved forundersøgelse på Kildebakken blev der fundet aktivitetsspor fra sten- og bronzealder. På toppen af bakken fandtes bopladsspor i form af stolpehuller og gruber, heraf en med bronzealderkeramik. I udsmidslag for foden af bakken blev fundet flintafslag og blokke, formentlig fra økseproduktion i neolitikum. I samme lag fandtes et flintbor. Det blev vurderet, at yderligere arkæologiske undersøgelser på arealet ikke var nødvendige.

Undersøgelsens baggrund

Entreprenør Jens Hansen henvendte sig til Næstved Museum. Denne ønskede området undersøgt før byggemodning, som er planlagt til efteråret 2008. De topografiske forhold og tidligere fund i området lige nord for lokalplansområdet talte for, at der var stor sandsynlighed for arkæologiske spor på området.

Forundersøgelsen blev udført i perioden 23. juni til 2. juli, 2008. Daglig leder var arkæolog Kim Christoffersen, Næstved Museum, endvidere deltog stud.mag. Pernille Rohde Sloth. Maskinfører var Thomas Kristensen fra ENTREPRENØR JENS HANSEN ApS. Ansvarlig leder var museumsinspektør Birgitte Borby Hansen, Næstved Museum.

Topografi

Det undersøgte areal der udgør ca. 2 ha er beliggende på en sydvendt skråning i den nordvestlige udkant af Everdrup. Arealet er ca. 85 m bredt og ca. 200 m langt. De nordligste 30 – 40 meter udgør et topplateau med en mindre sænkning i midten. Her efter falder terrænet 10 –15 m mod syd. Hældningen flader delvist ud i den sydlige del. Fra det nordlige plateau er der vid udsigt mod syd og vest. Kirken i Everdrup ses ret mod syd. Mod sydøst ligger terrænet lidt højere. Terrænet i området er overvejende kuperet. Det undersøgte areal henlå på tidspunktet for undersøgelsen som brakmark, hvor en del hvede var vokset op sammen med ukrudtet. Arealet afgrænses mod nord af hestefold og blandet træbeplantning, mod øst af parcelhusbebyggelse, mod syd af engarealer og mod vest af dyrkede marker.

Undergrunden er rødbrunt, sandet ler, mere eller mindre stenet. Stedvist rødbrunt, leret sand eller gulgråt ler med kalkklumper. Sydligst i grøft 1 – 4 ses brungult mellemfint sand mod tidligere vådområde. Der sås mange steder pløjespor i undergrunden.

Overjord: Gråbrun, sandet og leret muld, 20-30 cm.

Metode

Der blev anvendt 14 tons gravemaskine med rabatskovl til at trække mulden af under overvågning. Der blev udlagt i alt 5 prøvegrøfter over arealet i retning N-S. Prøvegrøfterne var af 2 meters bredde (skovlbredde) og ca. 200 meters længde. Der blev udsat målesøm, og de fremkomne fyldskifter blev tegnet i 1:50 og beskrevet i fladen. Der blev foretaget en udvidelse omkring grøft 2 på topplateauet, hvor der var fremkommet 3 markante anlæg, A24, A26 og A28. Der blev udvidet med 6 m på hver side af grøften i ca. 35 meters længde, hvorved der fremkom et felt på ca. 500 m², her kaldt Felt 1. Der blev udlagt et målesystem i feltet med en nord – syd gående hovedlinie (y-aksen) vha. målebånd og ”Pythagoras”. Y-aksen følger målesøm 17 og 18 i grøft 2. Hovedpunktet i målesystemet har koordinaterne 100/200, x-aksen stiger mod øst, mens y-aksen stiger mod nord. Dette felt blev ligeledes tegnet i fladen i 1:50. De fremkomne fyldskifter A1 – A106 blev alle snittet på nær nogle få, der blev fravalgt. Snittede anlæg blev tegnet i 1:20, i få tilfælde blot beskrevet. Alle anlæg blev beskrevet i fladen. Fladebeskrivelser findes i originalmaterialet. Grøfter, målesøm i grøfter, feltets afgrænsning og målesystem i felt er indmålt af landmåler. Der blev taget oversigtsfotos, fotos af Felt 1 og af udvalgte anlæg.

Undersøgelsens resultater

Der fremkom i alt 106 anlæg, hvoraf 17 udgår som natur, recente eller ikke erkendbare i snit. Endvidere var 11 anlæg recente drænggrøfter. Stolpehul eller bund af stolpehul udgjorde 13 anlæg, mulige stolpehuller 15 anlæg. Gruber eller bund af grube udgjorde 19 anlæg, grube med stolpehul 2 anlæg, affaldsgruber 4 anlæg. Kogestensgruber eller bund af samme talte 5 anlæg, nedgravninger 9 anlæg, nedgravning/omrodet lag 2 anlæg, udsmidslag 9 anlæg og opfyldslag 1 anlæg. Der er 19 fundnumre, der fordeler sig med 3 keramik, 10 flint og 6 trækul. Som det fremgår, blev der fundet en del anlæg af oldtidskarakter, men mange var nedpløjede, mindre markante og generelt fundfattige. Anlæggene syntes koncentreret omkring grøft 2, hvorefter antallet aftog mod øst og vest, med kun 1 anlæg i grøft 5, en kogestensgrube.

Bopladsspor på plateau

På den østlige del af plateauet på toppen af bakken fremkom bopladsspor i form af enkelte gruber og mere markante stolpehuller. Det var i grøft 2, der blev udvidet til Felt 1. De spredte stolpehuller, A24, A26, A93, A99, og A101 kunne dog ikke udgøre nogen huskonstruktion. I gruben A28 blev fundet keramikskår fra et større forrådskaar af bronzealderkarakter (x1).

Ejer oplyste, at der i tidens løb er blevet påført en del opfyld på arealet på toppen af bakken, især i sænkning lige vest for Felt 1, hvilket også fremgik ved undersøgelsen i grøft 3, der løber gennem sænkningen. I den sydøstlige del af Felt 1 sås også et mørkt påfyldslag, A105, ligesom der i den sydvestlige del sås et lag af stiv ler, der også kunne være påfyldt. Det blev derfor vurderet, at yderligere undersøgelser på plateauet ikke ville tilføje yderligere oplysninger af væsentlig karakter.

Udsmidslag i vådområde

Sydligst i grøft 2 ved overgangen til et tidligere vådområde for foden af bakken, fandtes i A51, et udsmidslag, adskillige flintafslag og flere blokke (x15). Afslag og blokke kunne stamme fra økseproduktion, sandsynligvis fra neolitikum. I samme anlæg fandtes et lille mosepatineret flintbor (x16), der sandsynligvis var ældre end afslagene.

Sammenfatning

Ved forundersøgelsen på Kildebakken blev der fundet aktivitetsspor fra sten- og bronzealder. Mange anlæg var dog nedpløjede, mindre signifikante og generelt fundfattige. På toppen af bakken fandtes bopladsspor i form af stolpehuller og gruber, heraf en med keramik fra bronzealder. Ved foden af bakken fandtes i udsmidslag flintafslag og blokke, formentlig fra økseproduktion i neolitikum. I samme lag fandtes et flintbor, sandsynligvis ældre end afslagene.

Fremtidigt arbejde

Det anbefales, at der ved fremtidige anlægsarbejder i området forundersøges, da denne undersøgelse og tidligere fund i Everdrup-området peger på udbredt oldtidsaktivitet.

Næstved Museum finder ikke anledning til yderligere undersøgelser på den aktuelle matrikel og anser hermed undersøgelsen for afsluttet.

Næstved Museum
09.07.2008

Kim Christoffersen

Tegningsliste

T-nr	Emne Tegner	Målestok	
T1	Fladetegning, fladebeskrivelse, Grøft 1	1:50	PRS
T2	Fladetegning, fladebeskrivelse, Grøft 1-2	1:50	PRS
T3	Fladetegning, fladebeskrivelse, Grøft 2	1:50	PRS
T4	Fladetegning, fladebeskrivelse, Grøft 2-3	1:50	PRS
T5	Fladetegning, fladebeskrivelse, Grøft 3	1:50	PRS
T6	Fladetegning, fladebeskrivelse, Grøft 3-4	1:50	PRS
T7	Fladetegning, fladebeskrivelse, Grøft 4-5	1:50	PRS
T8	Profiltegning	1:20	KC
T9	Profiltegning	1:20	PRS
T10	Profiltegning	1:20	PRS
T11	Profiltegning	1:20	KC
T12	Profiltegning	1:20	PRS/KC
T13	Fladetegning, Felt 1	1:50	PRS
T14	Fladetegning, Felt 1	1:50	PRS
T15	Fladetegning, Felt 1	1:50	PRS
T16	Profiltegning	1:20	PRS/KC

Fundliste

- x1** Anlæg 28, Grøft 2
Keramik. Bundskår og sideskår fra stort tykvægget forrådskar.
Halvgroft magret, gråbrun og rødbrun farve.
Fundet i flade og øverste del af anlæg.
Datering: Bronzealder.
- x2** Anlæg 39, Grøft 2
Keramik. Lille stump sideskår. Rest af glasering på en side.
Rødbrun farve. Fundet i flade. Datering: Formentlig nyere tid.
- x3** Anlæg 41, Grøft 2
Flint. Fragment af lille flække.
- x4** Anlæg 12, Grøft 1
Flint. 2 afslag.
- x5** Anlæg 13, Grøft 1
Trækul.
- x6** Anlæg 28, Grøft 2
Flint. 4 afslag.
- x7** Anlæg 28, Grøft 2
Trækul.
- x8** Anlæg 26, Grøft 2
Trækul.
- x9** Anlæg 26, Grøft 2
Trækul.
- x10** Anlæg 39, Grøft 2
Flint. 1 afslag.
- x11** Anlæg 37, Grøft 2
Flint. 1 flække og 1 fragment af flække.
- x12** Anlæg 73, Grøft 4
Flint. 2 flintafslag. Fundet i ca. 10 cm's dybde.
- x13** Anlæg 101, Felt 1
Flint. Fragment af flintflække.
- x14** Anlæg 94, Felt 1

- x15** Flint. 1 afslag.
Anlæg 51, Grøft 2
Flint. Mange grove rimeligt ensartede flintafslag, enkelte blokke.
Datering: Formentlig neolitikum.
- x16** Anlæg 51, Grøft 2
Flint. 1 flintbor, mosepatineret.
- x17** Anlæg 51, Grøft 2
Trækul.
- x18** Anlæg 28, Grøft 2
Trækul.
- x19** Anlæg 28, Grøft 2
Keramik. Keramikfragmenter fra bund af anlæg.
Dårligt bevaret.

Fotoliste

Fotonr.	Emne	Set fra	Dato
Foto 01	Stolpehul A24, m. målestok	NØ	27.06.08
Foto 02	Stolpehul A24, u. målestok	NØ	27.06.08
Foto 03	Grube A26 med stolpehul, m. målestok	NØ	27.06.08
Foto 4	Grube A26 med stolpehul, u. målestok	NØ	27.06.08
Foto 5	Grube A26, m. målestok	ØSØ	27.06.08
Foto 6	Grube A26, u. målestok	ØSØ	27.06.08
Foto 7	Grube med keramik A28, m. målestok	ØSØ	27.06.08
Foto 8	Grube med keramik A28, u. målestok	ØSØ	27.06.08
Foto 9	Oversigt fra toppen af bakken, grøft 2 nærmest	N	26.06.08
Foto 10	Oversigt fra toppen af bakken, grøft 4 nærmest	N	26.06.08
Foto 11	Oversigt over topplateau, grøft 1 nærmest	NØ	26.06.08
Foto 12	Udvidelse ved grøft 2. Grøft 2 løber ved den lave vold i midten	NNØ	02.07.08
Foto 13	Samme	NNV	02.07.08
Foto 14	Udvidelse set fra jordbunke i NNØ	NNØ	02.07.08
Foto 15	Udvidelse set fra syd	S	02.07.08
Foto 16	Udvidelse set fra SSV	SSV	02.07.08
Foto 17	Pernille arbejder ved A51, grøft 2	N	02.07.08
Foto 18	Samme	N	02.07.08
Foto 19	A51 afrenset, grøft 2 syd.	N	02.07.08
Foto 20	Samme med målestok.	N	02.07.08
Foto 21	Tværprofil af A51, m. målestok	N	02.07.08

NÆM 2007:118 Kildebakken, Everdrup. Beretning - forundersøgelse

Foto 22	Tværprofil af A51, u. målestok	N	02.07.08
Foto 23	Længdeprofil af A51	V	02.07.08
Foto 24	Samme m. målestok	V	02.07.08

Alle fotos taget af KC.